

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОМУНІКАТИВНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Освітня програма Дошкільна освіта за другим
(магістерським) рівнем

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «28» серпня 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Комунікативний розвиток дітей дошкільного віку
Викладач	Мацук Людмила Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	0986232405
E-mail викладача	liudmila.matsuk@pu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна / заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Спілкування як діяльність – складний, багатоплановий процес встановлення і розвитку контактів між людьми, що виникає на основі потреб і спільних дій та включає в себе обмін інформацією, сприймання та розуміння іншого. Як взаємодія суб'єктів через знакові засоби, спілкування викликано комунікативними потребами та спрямовано на зміни стану, світогляду, поведінки партнера.</p> <p>Курс «Комунікативний розвиток дітей дошкільного віку» є складовою частиною підготовки студентів спеціальності «Дошкільне виховання» освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр».</p> <p>Навчальна дисципліна передбачає розв'язання низки завдань професійної підготовки магістрів дошкільної освіти в сфері комунікативно мовленнєвої діяльності дошкільника: оволодіння системою знань, необхідною для виховання мовленнєвої особистості дитини, своєчасного та ефективного опанування мовленням та мовою, як вагомим досягненням дошкільного дитинства, для здійснення комунікативно-мовленнєвої діяльності; оволодіння дитиною літературними нормами і культурою мовлення та спілкування.</p> <p>Курс із «Комунікативний розвиток дітей дошкільного віку», спрямований на засвоєння студентами, що мовленнєве спілкування є одним з перших видів діяльності, яким дитина оволодіває під час онтогенезу. Воно є універсальною умовою розвитку особистості в період дошкільного дитинства. У процесі різнобічного спілкування дитина пізнає природний, предметний і соціальний світ у його цілісності й різноманітності, формує та розкриває власний внутрішній світ, свій образ Я, засвоює та створює культурні цінності, є при цьому активним суб'єктом взаємодії. Мовлення дитини є головним інструментом, за допомогою якого вона встановлює контакт із довкіллям і завдяки якому відбувається соціалізація дитини. Сучасне трактування мовленнєвого спілкування здійснюється у контексті теорії мовленнєвої діяльності.</p> <p>У дітей дошкільного віку існують паралельно дві сфери мовленнєвого спілкування: спілкування з дорослими — педагогами, членами сім'ї, знайомими та незнайомими людьми; спілкування з дітьми — однолітками, меншими за віком, старшими за віком</p>	

дошкільниками та дітьми шкільного віку, як знайомими, так і незнайомими. Потреба в мовленнєвому спілкуванні розвивається впродовж усього періоду дошкільного віку. Успіх взаєморозуміння у мовленнєвому спілкуванні залежить від того, наскільки сформовані в дітей комунікативно-мовленнєві здібності, мовна, мовленнєва та комунікативна компетенції.

3. Мета та цілі курсу

Метою вивчення курсу «Комунікативний розвиток дітей дошкільного віку» є підготовка студентів до виконання основних професійних функцій у сфері комунікативно-мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку.

Мета реалізується через цілі:

- надання студентам знань про теоретичні аспекти процесу спілкування;
- становлення наукового світогляду майбутніх педагогів, розвитку у них стійкого інтересу до самопізнання, самовиховання і самоосвіти;
- вивчення рівня сформованості мовленнєвої комунікації у дітей старшого дошкільного віку;
- підготовка до практичного здійснення формування мовленнєвої та комунікативної компетенції дітей в сучасних умовах дошкільного виховання;
- розробка та використання на практиці різних ігор та вправ на формування комунікативних навичок дітей дошкільного віку;
- вивчення, аналіз та узагальнення набутого практичного досвіду у закладах дошкільної освіти.

4. Компетентності

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

КЗ-3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-5. Здатність працювати в команді.

КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.

КС-7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.

КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

5. Результати навчання

5.4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

5.6. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини. 5.7. Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти.

5.8. Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.

5.9. Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.

5.10. Володіти вміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 90 год

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий / вибіркового
3	012 Дошкільна освіта	другий	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Теоретичні аспекти процесу спілкування	Лекція, практичне заняття	[1,4, 11] Додаткова [1,4,7, 8,10].	Опрацювати матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати	5 балів	До наступного заняття за розкладом

			презентації		
Тема 2. Розвиток комунікативних умінь та навичок дітей дошкільного віку	Лекція, практичне заняття	[4,6,9] Додаткова [3,4,10].	Опрацювати матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати презентації	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Аналіз Базового компоненту, програм розвитку, виховання та навчання дошкільників	Лекція, практичне заняття	[2, 3,5,7, 8,12]	Опрацювати матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати презентації	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Методи, прийоми інтерактивної взаємодії з дітьми	Лекція, практичне заняття	[4, 10, 11] Додаткова [7, 8].	Опрацювати матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати презентації	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 5-6. Ігри та вправи на розвиток комунікативних умінь та навичок дітей дошкільного віку	Лекція, практичне заняття	[10] Додаткова [2 ,5,6,9].	Опрацювати матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати презентації	5 балів	До наступного заняття за розкладом
6. Система оцінювання курсу					

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>100 бальна – 50 балів протягом семестру (поточна успішність, підготовка індивідуальних творчих завдань, написання анотацій до наукових статей, тести, контрольна робота) та 50 балів за екзамені.</p> <p>«відмінно» – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>«добре» – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>«задовільно» – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>«незадовільно» – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до виставлення заліку. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При виконанні завдань студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів.</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.</p>

Критерії оцінювання СРС	<p>За виконання кожного індивідуального творчого завдання студент отримує оцінку. Оцінювання проводиться за національною шкалою.</p> <p>В процесі оцінювання рівня підготовки до дискусій з попередньо погодженої тематики звертається увага на правильність викладення матеріалу, своєчасне вживання усталених виразів, розуміння фахової термінології, граматичну правильність висловлювань, грамотність та повноту формулювання проміжних та остаточних висновків до предмету дискусії</p> <p>В процесі оцінювання підготовлених анотацій звертається увага на рівень володіння теоретичним матеріалом, здатністю узагальнювати і робити висновки про теоретичну та практичну цінність матеріалу, викладеного в публікації.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<ul style="list-style-type: none"> – оцінка за поточне тестування (5 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (5 балів); – оцінка за контрольну роботу (10 балів); – оцінка за самостійну роботу (30 балів) – оцінка за підсумкове тестування (50 балів).
7. Політика курсу	
<ul style="list-style-type: none"> - максимальна концентрація зусиль на формування та розвиток комунікативних навичок у студентів; - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - опрацювання теоретичного матеріалу, проходження тестування в дистанційній формі навчання, виконання індивідуальних творчих завдань; - опрацювання і підготовка до дискусій з приводу матеріалу, викладеного в методичних рекомендаціях до самостійної роботи; - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації». <p>Засвоєння пропущеної теми з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).</p> <p>Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні незадовільні оцінки, отримані студентом під</p>	

час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському занятті здаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

8. Рекомендована література

1. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення / Н. Д. Бабич. Львів : Світ, 199 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти. Нова редакція / Богуш А.М., Беленька Г.В., Богініч О.Л. та ін. Київ : Видавництво, 2012. 26с.
3. Білан О.І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О.І.Білан; за заг. ред. О.В.Низковської, Тернопіль «Мандрівець», 2017. 256 с.
4. Богуш А.М., Мовленнєва діяльність, мовленнєве спілкування, розвиток мовлення. Запоріжжя, 2011. 120с.
5. Впевнений старт. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку. Тернопіль: Мандрівець, 2012. 62с.
6. Гончаренко А.М. Розвиток мовленнєвої компетенції старших дошкільників. Київ : Світич, 2009. 128с.
7. Дитина: програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огнев'юк, К.І. Волинець, нук. Кер. Програмою: О.В. Проскура та ін.. / Мін. осв. і наук., мол. та спроту України, Головн. упр. осв. і наук. викон. орг.. Київміськради (КМДА), Київ. У-нт ім. Б. Грінченка. – 3-тє вид. доопр. Та доп. Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. 492 с.
8. Методичні рекомендації до Програми виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» /наук. кер. проекту: О. В. Огнев'юк; наук. ред. Н. В. Кудикіна, В. У. Кузьменко; авт.кол.: Е. В. Белкіна, Н. І. Богданець-Білоskalенко, О. Л. Богініч, З. Н. Борисова, М. С. Вашуленко [та ін.] / Мін. осв. і наук. мол. т спорту України, Головн. упр. осв. і наук. викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ, ун-т ім. Б. Грінченка. 3-є вид. доопр. та доп. Київ, ун-т Б. Грінченка, 2012. 400 с.
9. Піроженко Т.О. Мовленнєве зростання дошкільника. Київ : Грайлик, 1999. 200с.
10. Товкач І. Є. Дидактичні ігри мовленнєвого змісту / А. В. Пасічник, І. Є Товкач // Ігрова діяльність у дошкільній освіті п'ятирічних дітей (педагогічний супровід до програми «Дитина») : навч.-метод. посіб. / Г. В. Беленька, В. М. Вертугіна, Ю. О. Волинець та ін.; за заг. ред. Н. В. Кудикіної. Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 118 с.
11. Товкач І. Підготовка студентів до організації роботи з усвідомлення дошкільниками мовлення // Наука і освіта. №7. 2010. С.245-248.
12. Українське дошкілля. Програма розвитку дитини дошкільного віку. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 263с.

Додаткова

1. Бенера, В. Є. Теорія та методика розвитку рідної мови дітей : навч.-метод. посіб. / В. Є. Бенера, Н. В. Маліновська. Київ : Слово, 2014. 382 с.
2. А.Богуш, Н.Луцан. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри ситуації, вправи. Навчально-методичний посібник. Київ : Видавничий дім: Слов 2008. 256 с.

3. Васьківська Г. Формування комунікативної компетентності особистості як основна проблема сучасної лінгводидактики. РОЗДІЛ II. Теорія навчання. Є Гали Васьківська/ Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, 2016.- С.33-38.
4. Денисенко О.І. Розвиток навичок комунікабельності у дітей дошкільного віку. Черкаси: ЧОПОПП ЧОР, 2012. - 32 с.
5. Ігрові заняття з розвитку мовлення. Середня група / Упорядник В.Сухар Харків : Ранок -НТ, 2008. 176 с.
6. Ігрові заняття з розвитку мовлення. Старша група / Упорядник В.Сухар Харків : Ранок -НТ, 2008. 176 с.
7. Луценко І. Культура мовленнєвого спілкування: зміст і методи роботи: розвиток мовлення / І. Луценко // Дошкільне виховання. 2004. № 5. С. 10-12.
8. Піроженко Т. Комунікативно-мовленнєвий розвиток дошкільника. Тернопіль Мандрівець, 2010. 152 с.
9. Придумай слово: мовні ігри для дошкільнят / В.Сухар. Харків : Ранок, 2011. 160 с.
10. Равен Дж. Компетентність в суспільстві. Виявлення, розвиток виробництва реалізація. М., Когито-центр, 2002.

Викладач _____

Мацук Людмила Олександрівна